

मन्त्रपुष्पम्

अनुक्रमणिका

गणपत्यथर्वशीर्षोपनिषत्	1
नवग्रहसूक्तम्	6
रुद्रप्रश्नः	10
चमकप्रश्नः	21
पुरुषसूक्तम्	26
आयुष्यसूक्तम्	29
भाग्यसूक्तम्	31
श्रीसूक्तम्	32
दुर्गा सूक्तम्	34
नारायणसूक्तम्	36

विष्णुसूक्तम्	38
मन्त्रपुष्पम्	39
मेधासूक्तम्	42
दशशान्तयः	43

ॐ ग॒णानां॑ त्वा ग॒णप॑तिः॒ हवाम॑हे क॒विं क॑वी॒नामु॑पमश्रवस्तमम् ।
ज्येष्ठ॑राजं ब्रह्म॑णां ब्रह्म॑णस्पत॒ आ नः॑ शृ॒ण्वन्नू॒तिभिः॑ सीद॒
साद॑नम् ॥

ॐ महागणपतये नमः ॥

॥ गणपत्यथर्वशीर्षोपनिषत् ॥

ॐ भ॒द्रं कर्णे॑भिः शृ॒णुयाम॑ दे॒वाः । भ॒द्रं प॑श्येमा॒क्षभिर्य॑जत्राः ।
स्थि॒रैरङ्गै॑स्तुष्टुवाꣳ स॒स्तनू॑भिः । व्य॒शेम॑ दे॒वहि॑तं यदायुः ।
स्व॒स्ति न॒ इन्द्रो॑ वृ॒द्धश्र॑वाः । स्व॒स्ति नः॑ पू॒षा वि॒श्ववे॑दाः । स्व॒स्ति
न॒स्ताक्ष्यो॑ अरि॒ष्टने॑मिः । स्व॒स्ति नो॒ बृह॑स्पतिर्दधातु ॥ ॐ
शान्तिः॒ शान्तिः॒ शान्तिः॑ ॥

ॐ नम॑स्ते गणपतये । त्वमे॒व प्र॒त्यक्षं॑ तत्त्व॑मसि । त्वमे॒व
के॒वलं क॑र्ताऽसि । त्वमे॒व के॒वलं ध॑र्ताऽसि । त्वमे॒व के॒वलं
ह॑र्ताऽसि । त्वमे॒व सर्वं॑ खल्विदं ब्रह्मा॒सि । त्वं सा॒क्षादात्मा॑ऽसि
नि॒त्यम् ॥ १ ॥

ऋतं॑ व॒च्मि । स॒त्यं व॒च्मि ॥ २ ॥

अव॑ त्वं॒ माम्। अव॑ व॒क्तारम्। अव॑ श्रो॒तारम्। अव॑
 दा॒तारम्। अव॑ धा॒तारम्। अवानू॒चानम॑व शि॒ष्यम्। अव॑
 प॒श्चात्ता॑त्। अव॑ पु॒रस्ता॑त्। अवो॑त्त॒रात्ता॑त्। अव॑ दक्षि॒णात्ता॑त्।
 अव॑ चो॒र्ध्वात्ता॑त्। अवा॒धरा॑त्तात्। सर्वतो मां पाहि पाहि
 सम॒न्तात्॥ ३॥

त्वं वाङ्म॑यस्त्वं चिन्म॑यः। त्वमा॑नन्दमयस्त्वं ब्रह्म॑मयः। त्वं
 सच्चि॑दानन्दाद्वि॒तीयोऽसि॑। त्वं प्र॒त्यक्षं॑ ब्रह्मा॑सि। त्वं ज्ञा॑नमयो
 विज्ञा॑नमयोऽसि॥ ४॥

सर्वं॑ जगदिदं त्वत्त्वो॑ जाय॒ते। सर्वं॑ जगदिदं त्वत्त्व॑स्तिष्ठति।
 सर्वं॑ जगदिदं त्वयि॑ लय॑मेष्यति। सर्वं॑ जगदिदं त्वयि॑ प्रत्ये॒ति।
 त्वं भूमि॑रापोऽन॒लोऽनि॑लो न॒भः। त्वं च॒त्वारि॑ वाक्प॒रिमिता॑
 पदा॑नि॥ ५॥

त्वं गुण॑त्रयातीतः। त्वम् अव॑स्थात्रयातीतः। त्वं देह॑त्रयातीतः।
 त्वं काल॑त्रयातीतः। त्वं मूला॑धारस्थितोऽसि नित्यम्। त्वं
 शक्ति॑त्रयात्मकः। त्वां योगि॑नो ध्याय॑न्ति नित्यम्। त्वं ब्रह्मा
 त्वं विष्णु॑स्त्वं रुद्र॑स्त्वमिन्द्र॑स्त्वमग्नि॑स्त्वं वायु॑स्त्वं सूर्य॑स्त्वं

चन्द्रमास्त्वं ब्रह्म भूर्भुवः सुवरोम् ॥ ६ ॥

गणादिं पूर्वमुच्चार्य वर्णादिं तदनन्तरम्। अनुस्वारः परतरः।
अर्धेन्दुलसितम्। तारेण ऋद्धम्। एतत्तव मनुस्वरूपम्। गकारः
पूर्वरूपम्। अकारो मध्यमरूपम्। अनुस्वारश्चान्त्यरूपम्।
बिन्दुरुत्तररूपम्। नादः सन्धानम्। संहिता सन्धिः।
सैषा गणेशविद्या। गणक ऋषिः। निचृद्गायत्रीच्छन्दः।
श्रीमहागणपतिर्देवता। ॐ गं गणपतये नमः ॥ ७ ॥

एकदन्ताय विद्महे वक्रतुण्डाय धीमहि।
तन्नो दन्ती प्रचोदयात् ॥ ८ ॥

एकदन्तं चतुर्हस्तं पाशमङ्कुशधारिणम्।
रदं च वरदं हस्तैर्बिभ्राणं मूषकध्वजम् ॥

रक्तं लम्बोदरं शूर्पकर्णकं रक्तवाससम्।
रक्तगन्धानुलिप्ताङ्गं रक्तपुष्पैः सुपूजितम् ॥

भक्तानुकम्पिनं देवं जगत्कारणमच्युतम्।
 आविर्भूतं च सृष्ट्यादौ प्रकृतेः पुरुषात्परम्।
 एवं ध्यायति यो नित्यं स योगी योगिनां वरः ॥ ९ ॥

नमो व्रातपतये नमो गणपतये नमः प्रमथपतये नमस्ते अस्तु
 लम्बोदरायैकदन्ताय विघ्नविनाशिने शिवसुताय श्रीवरदमूर्तये
 नमो नमः ॥ १० ॥

एतदथर्वशीर्षं योऽधीते। स ब्रह्मभूयाय कल्पते। स सर्वविघ्नैर्न
 बाध्यते। स सर्वतः सुखमेधते। स पञ्चमहापापात् प्रमुच्यते।
 सायमधीयानो दिवसकृतं पापं नाशयति। प्रातरधीयानो
 रात्रिकृतं पापं नाशयति। सायं प्रातः प्रयुञ्जानो अपापो भवति।
 सर्वत्राधीयानोऽपविघ्नो भवति। धर्मार्थकाममोक्षं च विन्दति।
 इदमथर्वशीर्षमशिष्याय न देयम्। यो यदि मोहादास्यति स
 पापीयान् भवति। सहस्रावर्तनाद्यं यं काममधीते तं तमनेन
 साधयेत् ॥ ११ ॥

अनेन गणपतिमभिषिञ्चति स वाग्मी भवति। चतुर्थ्यामनश्नन्

जपति स विद्यावान् भवति। इत्यथर्वणवाक्यम्। ब्रह्माद्याचरणं
विद्यान्न बिभेति कदाचनेति ॥ १२ ॥

यो दूर्वाङ्कुरैर्यजति स वैश्रवणोपमो भवति। यो लाजैर्यजति
स यशौवान् भवति स मेधावान् भवति। यो मोदकसहस्रेण
यजति स वाञ्छितफलमवाप्नोति। यः साज्यसमिद्धिर्यजति स
सर्वं लभते स सर्वं लभते ॥ १३ ॥

अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यग्ग्राहयित्वा। सूर्यवर्चस्वी भवति।
सूर्यग्रहे महानद्यां प्रतिमासन्निधौ वा जप्त्वा सिद्धमन्त्रो भवति।
महाविघ्नात् प्रमुच्यते। महादोषात् प्रमुच्यते। महापापात्
प्रमुच्यते। महाप्रत्यवायात् प्रमुच्यते। स सर्वविद्भवति स
सर्वविद्भवति। य एवं वेद। इत्युपनिषत् ॥ १४ ॥

सह नाववतु। सह नौ भुनक्तु। सह वीर्यं करवावहै।
तेजस्विनाऽवधीतमस्तु मा विद्विषावहै ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ नवग्रहसूक्तम् ॥

आ स॒त्येन॒ रज॑सा॒ वर्त॑मानो नि॒वेश॑यन्नमृतं म॒र्त्यं च॑ । हिर॒ण्यये॑न
सवि॒ता रथे॑नाऽदे॒वो या॑ति॒ भुव॑ना वि॒पश्य॑न् । अ॒ग्निं दू॒तं वृ॑णीमहे
होता॑रं वि॒श्ववे॑दसम् । अ॒स्य य॒ज्ञस्य॑ सु॒क्रतु॑म् ॥ येषा॒मीशे॑
पशु॑पतिः पशूनां चतु॑ष्पदा॒मुत च॑ द्वि॒पदा॑म् । निष्क्री॑तोऽयं
य॒ज्ञियं॑ भा॒गमे॑तु रा॒यस्पोषा॑ यज॑मानस्य सन्तु ॥
अधिदे॒वता प्रत्य॑धिदे॒वता स॑हिताय आ॒दित्या॑य नमः ॥ १ ॥

अ॒ग्निर्मू॒र्द्धा दि॒वः क॒कुत्प॑तिः पृथि॒व्या अ॒यम् । अ॒पां रेता॑ंसि
जिन्व॑ति । स्यो॒ना पृ॑थि॒वि भवा॑ऽनृ॒क्षरा नि॒वेश॑नी । यच्छा॒नः शर्म॑
स॒प्रथाः॑ । क्षेत्र॑स्य पति॒ना वय॑ं हि॒ते नै॒व जया॑मसि । गाम॑श्च
पोष॑यित्वा स नो॑ मृ॒डाती॒दृशे॑ ॥
अधिदे॒वता प्रत्य॑धिदे॒वता स॑हिताय अ॒ङ्गारका॑य नमः ॥ २ ॥

प्रवः॑ शु॒क्राय॑ भा॒नवे॑ भर॒ध्वं ह॒व्यं म॒तिं चा॒ग्नये॑ सु॒पूत॑म् ॥
यो दै॒व्यानि॑ मा॒नुषा॑ ज॒नूँष्य॑न्तर्वि॒श्वानि॑ वि॒द्व न॒ जिगा॑ति ॥
इन्द्रा॑णीमा॒सु ना॒रिषु॑ सु॒पत्नी॑म॒हम॑श्रवम् । न ह्य॑स्या अ॒पर॑ञ्चन

ज॒रसा॒ मर॑ते॒ पतिः॑ ॥ इन्द्रं॑ वो वि॒श्वत॒स्परि॒ हवाम॑हे जने॒भ्यः॑ ।
अ॒स्माक॑मस्तु के॒वलः॑ ॥

अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय शुक्राय नमः ॥ ३ ॥

आ॒प्याय॑स्व॒ समे॑तु ते वि॒श्वतः॑ सोम॒ वृष्णि॑यम् । भवा॒ वाज॑स्य
स॒ङ्गथे॑ ॥ अ॒प्सु मे॒ सोमो॑ अब्रवीद॒न्तर्वि॑श्वानि भेष॒जा । अ॒ग्निं
च वि॒श्वश॑म्भुव॒माप॑श्च वि॒श्वभे॑षजीः । गो॒री मि॑माय सलिलानि
तक्ष॒त्येक॑पदी द्विपदी सा चतु॑ष्पदी । अ॒ष्टाप॑दी नवपदी ब॒भूवु॑षी
स॒हस्रा॑क्षरा पर॒मे व्यो॑मन् ।

अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय सोमाय नमः ॥ ४ ॥

उ॒द्धु॒ध्यस्वा॒ग्ने प्र॑तिजागृ॒ह्येन॑मिष्टा॒पूर्ते॑ स॒सृजे॑थाम॒यं च॑ । पुनः॑
कृ॒ण्व॒स्त्वा पि॒तरं॑ युवा॒नम॑न्वाता॒सीत्व॑यि तन्तु॒मेत॑म् ॥ इ॒दं
वि॒ष्णुर्वि॑चक्रमे त्रे॒धा नि॑दधे प॒दम् । समू॑ढमस्यपा॒सुरे॑ ॥
वि॒ष्णो र॒राट॑मसि॒ विष्णोः॑ पृ॒ष्ठम॑सि॒ विष्णोः॑ श्र॒ग्रेऽस्थो॑ वि॒ष्णोः॑
स्यूर॑सि॒ विष्णोः॑ ध्रु॒वम॑सि॒ वैष्ण॑वम॒सि वि॒ष्णवे॑ त्वा ।

अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय बुधाय नमः ॥ ५ ॥

बृहस्पते अतियदर्यो अहोद्विमद्विभाति क्रतुमज्जनेषु।
 यद्दीदयच्छवसर्तप्रजात तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रम्॥
 इन्द्रमरुत्व इह पाहि सोमं यथा शार्याते अपिबः सुतस्य।
 तव प्रणीती तव शूरशर्मन्नाविवासन्ति कवयः सुयज्ञाः॥
 ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमतः सुरुचौ वेन आवः।
 सबुधिया उपमा अस्य विष्ठाः सतश्च योनिमसतश्च विवः॥
 अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय बृहस्पतये नमः॥ ६ ॥

शं नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये। शंयोरभिस्रवन्तु
 नः॥ प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परिता बभूव।
 यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वयं स्याम पतयो रयीणाम्।
 इमं यमप्रस्तरमाहि सीदाऽङ्गिरोभिः पितृभिः संविदानः।
 आत्वा मन्त्राः कविशस्ता वहन्त्वेना राजन् हविषा मादयस्व॥
 अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय शनैश्चराय नमः॥ ७ ॥

कया नश्चित्र आभुवदूती सदावृधः सखा। कया शचिष्ठया
 वृता। आऽयङ्गौः पृश्निरक्रमीदसनन्मातरं पुनः। पितरं च

प्रयन्त्सुवः। यत्ते देवी निऋतिराबबन्ध दाम ग्रीवास्वविचर्त्यम्।
इदं ते तद्विष्याम्यायुषो न मध्यादथाजीवः पितुमद्धि प्रमुक्तः ॥
अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय राहवे नमः ॥ ८ ॥

केतुं कृण्वन्नकेतवे पेशो मर्या अपेशसै। समुषद्भिरजायथाः ॥
ब्रह्मा देवानां पदवीः कवीनामृषिर्विप्राणां महिषो मृगाणांम्।
श्येनो गृध्राणां स्वधितिर्वनानां सोमः पवित्रमत्यैति रेभन्।
(ऋक्) सचित्र चित्रं चितयन् तमस्मे चित्रक्षत्र चित्रतमं
वयोधाम्। चन्द्रं रयिं पुरुवीरं बृहन्तं चन्द्रचन्द्राभिर्गृणते
युवस्व ॥

अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय केतवे नमः ॥ ९ ॥

॥ ॐ आदित्यादि नवग्रहदेवताभ्यो नमो नमः ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ रुद्रप्रश्नः ॥

ॐ ग॒णानां॑ त्वा ग॒णप॑तिः॒ हवाम॑हे क॒विं क॒वीना॑मु॒पम॑श्र-
वस्तमम्। ज्येष्ठ॒राजं॑ ब्रह्म॒णां ब्रह्म॑णस्पत॒ आ नः॑ शृ॒ण्वन्नू॒तिभिः॑
सीद॒ सादन॑म्॥

ॐ महागणपतये नमः ॥

ॐ नमो भगवते रुद्राय ॥

नम॑स्ते रुद्र म॒न्यव॑ उ॒तो त इ॑ष॒वे नमः॑। नम॑स्ते अस्तु
धन्व॑ने बा॒हुभ्या॑मु॒त ते नमः॑॥ या त इ॑षुः शि॒वत॑मा शि॒वं
बभू॑व ते धनुः॑। शि॒वा शर॑व्या या तव॑ तया॑ नो रुद्र मृडय॥
या ते॑ रुद्र शि॒वा तनू॑रघोराऽपा॑पकाशिनी। तया॑ नस्त॒नुवा
शन्त॑मया गि॒रिश॑न्ताभि॒चाक॑शीहि॥ यामिषुं॑ गि॒रिश॑न्त
हस्ते॑ बिभर्ष्यस्त॒वे। शि॒वां गि॑रि॒त्र तां कुरु॑ मा हि॒ंसीः पुरु॑षं
जग॑त्॥ शि॒वेन॑ वच॑सा त्वा गि॒रिशा॑च्छा॒वदाम॑सि। यथा॑ नः
सर्व॑मिज्जग॑दय॒क्ष्मः सु॑मना॒ अस॑त्॥ अ॒ध्यवो॑चदधि॒वक्ता प्र॑थ॒मो
दै॒व्यो मि॑षक्। अही॑ःश्च सवाँ॑ञ्जम्भय॒न्त्सवाँ॑श्च यातु॒धान्यः॑॥
अ॒सौ यस्ता॑म्रो अ॒रुण उ॒त ब॒भ्रुः सु॑म॒ङ्गलः॑। ये चे॒माः

रुद्रा अ॒भितो॑ दि॒क्षु श्रि॒ताः स॒हस्र॑शोऽवै॒षां॑ हे॒ड ई॒महे॑ ॥
 अ॒सौ योऽव॑स॒र्पति॑ नी॒लग्री॑वो विलो॒हितः॑ । उ॒तैनं॑ गो॒पा
 अ॒दृश॑न्नदृ॒शन्न॑द॒हार्यः॑ ॥ उ॒तैनं॑ वि॒श्वा भू॒तानि॑ स दृ॒ष्टो मृ॑डयाति
 नः । नमो॑ अस्तु नी॒लग्री॑वाय स॒हस्रा॑क्षाय मी॒ढुषै॑ ॥ अथो
 ये अस्य॑ स॒त्वा॒नोऽहं॑ तेभ्योऽकरं॑ नमः । प्र मु॒ञ्च ध॒न्व॒नस्त्व॒-
 मु॒भयो॒रार्त्वि॒योर्ज्या॑म् ॥ याश्च॑ ते हस्त इष॒वः परा॑ ता भ॒गवो
 वप । अ॒व॒त॒त्य ध॒नुस्त्व॑ स॒हस्रा॑क्ष शतै॒षुधे॑ ॥ नि॒शीर्य॑ श॒ल्यानां॑
 मुखा॑ शि॒वो नः॑ सु॒मना॑ भव । विज्यं॑ धनुः क॒पर्दि॒नो वि॒शल्यो॑
 बा॒णवा॑ स॒ उ॒त ॥ अने॑शन्नस्ये॒षव॑ आ॒भुर॑स्य निष॒ङ्ग॒थिः ।
 या ते हे॒तिर्मी॑ढुष्ट॒म ह॒स्तै ब॒भूव॑ ते धनुः ॥ तयाऽस्मान्
 वि॒श्वत॑स्त्वम॒यक्ष्म॑या परि॒भ्रुज । नम॑स्ते अ॒स्त्वायु॑धा॒याना॑त॒ताय
 धृ॒ष्णवै॑ ॥ उ॒भाभ्या॑मु॒त ते नमो॑ बा॒हुभ्यां॑ तव ध॒न्व॒ने । परि॑ ते
 ध॒न्व॒नो हे॒तिर॒स्मान्वृ॑णक्तु वि॒श्वतः॑ ॥ अथो॑ य इषु॒धिस्त॒वऽरे॑
 अ॒स्मन्नि धौ॑हि तम् ॥ १ ॥

नमस्ते अस्तु भगवन् विश्वेश्वराय महादेवाय त्र्यम्बकाय

त्रिपुरान्त॒काय॑ त्रिका॒लाग्निका॒लाय॑ का॒लाग्निरु॒द्राय॑ नीलक॒ण्ठाय॑
मृ॒त्युञ्ज॒याय॑ सर्वेश्व॒राय॑ सदाशि॒वाय॑ श्रीमन्महादे॒वाय॑ नमः ॥

नमो॑ हिरण्यबा॒हवे॑ सेना॒न्यै दि॒शां च॒ पत॑ये नमो॑ नमो॑ वृ॒क्षेभ्यो॑
हरि॑केशेभ्यः पशू॒नां पत॑ये नमो॑ नमः॑ स॒स्मिञ्ज॒राय॑ त्विषी॑मते
पथी॑नां पत॑ये नमो॑ नमो॑ बभ्रु॒शाय॑ वि॒व्याधि॒नेऽन्ना॑नां पत॑ये नमो॑
नमो॑ हरि॑केशायोपवी॒तिने॑ पु॒ष्टा॒नां पत॑ये नमो॑ नमो॑ भ॒वस्य॑ हे॒त्यै
जग॑तां पत॑ये नमो॑ नमो॑ रु॒द्राया॑तता॒विने॑ क्षे॒त्राणां॑ पत॑ये नमो॑
नमः॑ सू॒ताया॑ह॒न्त्याय॑ वना॒नां पत॑ये नमो॑ नमो॑ रोहि॑ताय स्थ॒पत॑ये
वृ॒क्षाणां॑ पत॑ये नमो॑ नमो॑ म॒न्त्रिणे॑ वाणि॒जाय॑ कक्षा॒णां पत॑ये नमो॑
नमो॑ भुव॑न्तये वा॒रिव॑स्कृ॒तायौष॑धीनां पत॑ये नमो॑ नमः॑ उ॒च्चैर्घो॑षा॒
याक्र॑न्दय॒ते प॒त्तीनां॑ पत॑ये नमो॑ नमः॑ कृ॒त्स्नवी॒ताय॑ धाव॒ते स॒त्त्वनां॑
पत॑ये नमः॑ ॥ २ ॥

नमः॑ सह॑मानाय नि॒व्याधि॑न॒ आव्या॑धिनी॒नां पत॑ये नमो॑
नमः॑ ककु॒भाय॑ निष॒ङ्गिणे॑ स्ते॒नानां॑ पत॑ये नमो॑ नमो॑ निष॒ङ्गिण॑
इषु॑धि॒मते॑ तस्करा॒णां पत॑ये नमो॑ नमो॑ वञ्च॑ते परि॒वञ्च॑ते स्तायू॒नां

पतये नमो नमो निचेरवे परिचरायारण्यानां पतये नमो नमः
 सृकाविभ्यो जिघांसद्भ्यो मुष्णतां पतये नमो नमोऽसिमद्भ्यो
 नक्तं चरद्भ्यः प्रकृन्तानां पतये नमो नम उष्णीषिणे गिरिचराय
 कुलुञ्चानां पतये नमो नम इषुमद्भ्यो धन्वाविभ्यश्च वो नमो
 नम आतन्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्च वो नमो नम आयच्छद्भ्यो
 विसृजद्भ्यश्च वो नमो नमोऽस्यद्भ्यो विध्यद्भ्यश्च वो नमो नम
 आसीनेभ्यः शयानेभ्यश्च वो नमो नमः स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च
 वो नमो नमस्तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमो नमः सभाभ्यः
 सभापतिभ्यश्च वो नमो नमो अश्वेभ्योऽश्वपतिभ्यश्च वो
 नमः ॥ ३ ॥

नम आव्याधिनीभ्यो विविध्यन्तीभ्यश्च वो नमो नम
 उगणाभ्यस्तृहतीभ्यश्च वो नमो नमो गृत्सेभ्यो गृत्सपतिभ्यश्च
 वो नमो नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमो नमो गणेभ्यो
 गणपतिभ्यश्च वो नमो नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो
 नमो महद्भ्यः, क्षुल्लकेभ्यश्च वो नमो नमो रथिभ्योऽरथेभ्यश्च
 वो नमो नमो रथेभ्यो रथपतिभ्यश्च वो नमो नमः सेनाभ्यः

सेना॒नि॒भ्यश्च॑ वो॒ नमो॑ नमः, क्ष॒त्तृ॒भ्यः स॒ङ्ग॒ही॒तृ॒भ्यश्च॑ वो॒ नमो॑ नमस्तक्ष॒भ्यो रथ॑का॒रे॒भ्यश्च॑ वो॒ नमो॑ नमः कु॒ला॒ले॒भ्यः क॒र्मा॒रे॒भ्यश्च॑ वो॒ नमो॑ नमः पु॒ञ्जि॒ष्टे॒भ्यो नि॒षा॒दे॒भ्यश्च॑ वो॒ नमो॑ नम इषु॒कृ॒द्भ्यो ध॒न्व॒कृ॒द्भ्यश्च॑ वो॒ नमो॑ नमो मृ॒गा॒यु॒भ्यः श्व॒नि॒भ्यश्च॑ वो॒ नमो॑ नमः श्व॒भ्यः श्व॒प॒ति॒भ्यश्च॑ वो॒ नमः॑ ॥ ४ ॥

नमो॑ भ॒वाय॑ च रु॒द्राय॑ च नमः श॒र्वाय॑ च प॒शु॒प॒त॒ये च॑ नमो॑ नी॒ल॒ग्री॒वाय॑ च शि॒ति॒क॒ण्ठाय॑ च नमः क॒प॒र्दि॒ने च॑ व्यु॒त्त॒केशाय॑ च नमः स॒ह॒स्रा॒क्षाय॑ च श॒त॒ध॒न्व॒ने च॑ नमो॑ गि॒रि॒शाय॑ च शि॒पि॒वि॒ष्टाय॑ च नमो॑ मी॒ढु॒ष्ट॒माय॑ चे॒षु॒म॒ते च॑ नमो॑ ह॒स्वाय॑ च वा॒म॒नाय॑ च नमो॑ बृ॒ह॒ते च॑ व॒र्षी॒य॒से च॑ नमो॑ वृ॒द्धाय॑ च सं॒वृ॒ध्व॒ने च॑ नमो॑ अ॒ग्नि॒याय॑ च प्र॒थ॒माय॑ च नमः आ॒श॒वे चा॒जि॒राय॑ च नमः शी॒घ्रि॒याय॑ च शी॒भ्याय॑ च नमः ऊ॒र्म्याय॑ चाव॒स्व॒न्याय॑ च नमः स्रो॒त॒स्याय॑ च द्वी॒प्याय॑ च ॥ ५ ॥

नमो॑ ज्ये॒ष्ठाय॑ च क॒नि॒ष्ठाय॑ च नमः पू॒र्व॒जाय॑ चाप॒र॒जाय॑ च नमो॑ म॒ध्य॒माय॑ चाप॒ग॒ल्भाय॑ च नमो॑ जघ॒न्याय॑ च बु॒ध्नि॒याय॑ च नमः सो॒भ्याय॑ च प्र॒ति॒स॒र्याय॑ च नमो॑ या॒म्याय॑ च क्षे॒म्याय॑

च नम उर्वर्याय च खल्याय च नमः श्लोक्याय चावसान्याय
 च नमो वन्याय च कक्ष्याय च नमः श्रवाय च प्रतिश्रवाय च
 नम आशुषेणाय चाशुरथाय च नमः शूराय चावभिन्दते च
 नमो वर्मिणे च वरूथिने च नमो बिल्मिने च कवचिने च नमः
 श्रुताय च श्रुतसेनाय च ॥ ६ ॥

नमो दुन्दुभ्याय चऽऽहनन्याय च नमो धृष्णवे च प्रमृशाय
 च नमो दूताय च प्रहिताय च नमो निषङ्गिणे चेषुधिमतै च
 नमस्तीक्ष्णेषवे चऽऽयुधिने च नमः स्वायुधाय च सुधन्वने च
 नमः स्रुत्याय च पथ्याय च नमः काट्याय च नीप्याय च नमः
 सूद्याय च सरस्याय च नमो नाद्याय च वैशन्ताय च नमः
 कूप्याय चावट्याय च नमो वर्ष्याय चावर्ष्याय च नमो मेघ्याय
 च विद्युत्याय च नम ईध्रियाय चऽऽतप्याय च नमो वात्याय च
 रेष्मियाय च नमो वास्तव्याय च वास्तुपाय च ॥ ७ ॥

नमः सोमाय च रुद्राय च नमस्ताम्राय चारुणाय च नमः
 शङ्गाय च पशुपतये च नम उग्राय च भीमाय च नमो

अग्रेव॒धाय॑ च॒ दूरेव॒धाय॑ च॒ नमो॑ ह॒न्त्रे च॒ हनी॑यसे च॒ नमो॑
 वृ॒क्षेभ्यो॑ ह॒रि॒केशे॑भ्यो॒ नम॑स्ता॒राय॒ नमः॑ श॒म्भवे॑ च॒ मयो॑भवे॑ च॒
 नमः॑ शङ्क॒राय॑ च॒ मय॑स्क॒राय॑ च॒ नमः॑ शि॒वाय॑ च॒ शि॒वत॑राय॒ च॒
 नम॑स्ती॒र्थ्याय॑ च॒ कू॒ल्याय॑ च॒ नमः॑ पा॒र्याय॑ चावा॒र्याय॑ च॒ नमः॑
 प्र॒तर॑णाय॒ चो॒त्तर॑णाय॒ च॒ नम॑ आ॒ता॒र्याय॑ चऽऽला॒द्याय॑ च॒ नमः॑
 श॒ष्याय॑ च॒ फे॒न्याय॑ च॒ नमः॑ सि॒क॒त्याय॑ च॒ प्रवा॒ह्याय॑ च॥ ८ ॥

नम॑ इ॒रि॒ण्याय॑ च॒ प्रप॑थ्याय॒ च॒ नमः॑ कि॒श॒शिला॑य॒ च॒ क्षय॑णाय॒
 च॒ नमः॑ क॒पर्दि॑ने॒ च॒ पु॒ल॒स्तये॑ च॒ नमो॑ गो॒ष्ठ्याय॑ च॒ गृ॒ह्याय॑
 च॒ नम॑स्त॒ल्याय॑ च॒ गे॒ह्याय॑ च॒ नमः॑ का॒ट्याय॑ च॒ ग॒ह्वरे॑ष्ठाय॒
 च॒ नमो॑ हृ॒द॒य्याय॑ च॒ नि॒वे॒ष्याय॑ च॒ नमः॑ पा॒श॒स॒व्याय॑ च॒
 र॒ज॒स्याय॑ च॒ नमः॑ शु॒ष्क्याय॑ च॒ ह॒रि॒त्याय॑ च॒ नमो॑ लो॒प्याय॑
 चो॒ल॒प्याय॑ च॒ नम॑ ऊ॒र्व्याय॑ च॒ सू॒र्म्याय॑ च॒ नमः॑ प॒ण्याय॑ च॒
 पर्ण॑श॒द्याय॑ च॒ नमो॑ऽप॒गु॒रमा॑णाय॒ चाभि॑घ्न॒ते च॒ नम॑ आ॒खि॒वद॑ते
 च॒ प्र॒खि॒वद॑ते च॒ नमो॑ वः कि॒रि॒केभ्यो॑ दे॒वाना॑ हृ॒दये॑भ्यो॒ नमो॑
 वि॒क्षी॒णके॑भ्यो॒ नमो॑ वि॒चि॒न्व॒त्केभ्यो॑ नम॑ आ॒नि॒र॒ह॒तेभ्यो॑ नम॑
 आमी॒व॒त्केभ्यः॑ ॥ ९ ॥

द्रापे॒ अन्ध॑सस्पते॒ दरि॑द्र॒न्नील॑लोहित। ए॒षां पु॒रुषा॑णामे॒षां प॑शूनां
 मा भे॒र्माऽरो॒ मो ए॒षां किं॒ च॒नऽऽम॑मत्॥ या ते॒ रुद्र॑ शि॒वा
 त॒नूः शि॒वा वि॒श्वाह॑भेष॒जी। शि॒वा रु॒द्रस्य॑ भेष॒जी तया॑ नो मृ॒ड
 जी॒वसे॑॥ इ॒मां रु॒द्राय॑ त॒वसे॑ क॒पर्दि॑ने॒ क्षय॑द्वी॒राय॑ प्रभ॒राम॑हे
 म॒तिम्॥ यथा॑ नः॒ शम॑स॒द्विप॑दे॒ चतु॑ष्प॒दे वि॒श्वं पु॒ष्टं ग्रामे॑
 अ॒स्मिन्न॑ना॒तुर॑म्॥ मृ॒डा नो॑ रु॒द्रोत॑ नो॒ मय॑स्कृ॒धि क्षय॑द्वी॒राय॑
 नम॑सा विधेम ते। यच्छं॑ च योश्च॒ मनु॑राय॒जे पि॒ता तद॑श्याम
 तव॑ रु॒द्र प्र॒णीतौ॑॥ मा नो॑ म॒हान्त॑मु॒त मा नो॑ अ॒र्भकं॑ मा न
 उ॒क्षन्त॑मु॒त मा न॑ उ॒क्षित॑म्। मा नो॑ व॒धीः पि॒तरं॑ मो॒त मा॒तरं॑
 प्रि॒या मा न॑स्त॒नुवो॑ रु॒द्र री॑रिषः॥ मा न॑स्तो॒के तन॑ये मा न
 आ॒युषि॑ मा नो॒ गोषु॑ मा नो॒ अश्वे॑षु रीरिषः। वी॒रान्मा॑ नो॒ रुद्र॑
 भा॒मि॒तो व॑धीर॒हवि॑ष्मन्तो॒ नम॑सा विधेम ते॥ आ॒रात्ते॑ गो॒घ्न उ॒त
 पू॒रुष॑घ्ने क्षय॑द्वी॒राय॑ सु॒म्रम॑स्मे ते॒ अस्तु॑। रक्षा॑ च नो॒ अधि॑ च दे॒व
 ब्रू॒ह्यधा॑ च नः॒ शर्म॑ यच्छ॒ द्विब॑र्हः॥ स्तु॒हि श्रु॒तं ग॑र्त॒सदं॑ यु॒वानं॑
 मृ॒गं न भी॑ममु॒पह॑तुमु॒ग्रम्। मृ॒डा ज॑रि॒त्रे रु॒द्र स्त॒वानो॑ अ॒न्यं ते॑

अस्मन्नि वपन्तु सेनाः ॥ परिणो रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्य
 दुर्मतिरघायोः । अव स्थिरा मध्वश्चस्तनुष्व मीद्वस्तोकाय
 तनयाय मृडय ॥ मीढुष्टम शिवतम शिवो नः सुमना भव ।
 परमे वृक्ष आयुधं निधाय कृत्तिं वसान आ चर पिनाकं बिभ्रदा
 गहि ॥ विकिरिद विलोहित नमस्ते अस्तु भगवः । यास्ते
 सहस्रं हेतयोऽन्यमस्मन्नि वपन्तु ताः ॥ सहस्राणि सहस्रधा
 बाहुवोस्तव हेतयः । तासामीशानो भगवः पराचीना मुखा
 कृधि ॥ १० ॥

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याम् । तेषां
 सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ अस्मिन् महत्यर्णवेऽन्तरिक्षे
 भवा अधि ॥ नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः, क्षमाचराः ॥
 नीलग्रीवाः शितिकण्ठा दिवः रुद्रा उपश्रिताः ॥ ये वृक्षेषु
 सस्पिञ्जरा नीलग्रीवा विलोहिताः ॥ ये भूतानामधिपतयो
 विशिखासः कपर्दिनः ॥ ये अन्नेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबतो
 जनान् ॥ ये पथां पथिरक्षय ऐलबृदा यव्युधः ॥ ये तीर्थानि

प्रचरन्ति सृकावन्तो निषङ्गिणः ॥ य एतावन्तश्च भूयांसश्च
 दिशो रुद्रा वितस्थिरे ॥ तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि
 तन्मसि ॥ नमो रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येऽन्तरिक्षे ये दिवि
 येषामन्नं वातो वरुषमिषवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश
 प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं
 द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि ॥ ११ ॥

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिव
 बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात् ॥ यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु
 य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवनाऽऽविवेश तस्मै रुद्राय
 नमो अस्तु ॥ तमुष्टुहि यः स्विषुः सुधन्वा यो विश्वस्य क्षयति
 भेषजस्य ।

(ऋक्) यक्ष्वा॑महे सौम॑नसाय॒ रुद्रं॑ नमो॑भिर्दे॒वमसुरं॑ दुवस्य ॥
 अयं॑ मे हस्तो॒ भगवान॑यं मे भग॑वत्तरः । अयं॑ मे विश्व॑भैषजोऽयं॑
 शिवा॑भिर्मर्शनः ॥

ये ते सह॑स्रम॒युतं॑ पाशा॒ मृत्यो॑ मर्त्या॒य हन्त॑वे । तान् य॒ज्ञस्य॑

मा॒यया॒ सर्वा॒नव॑ यजामहे । मृ॒त्यवे॒ स्वाहा॑ मृ॒त्यवे॒ स्वाहा॑ ॥ ओं
 नमो॑ भगवते रु॒द्राय॑ वि॒ष्णवे॑ मृ॒त्युर्मे॑ पा॒हि । प्रा॒णानां॑ ग्रन्थि॒रसि॑
 रु॒द्रो मा॑ वि॒शान्त॑कः । ते॒नान्ने॑ना॒प्याय॑स्व ॥ नमो॑ रु॒द्राय॑ वि॒ष्णवे॑
 मृ॒त्युर्मे॑ पा॒हि ॥

॥ ॐ शान्तिः॒ शान्तिः॒ शान्तिः॑ ॥

॥ चमकप्रश्नः ॥

अग्नाविष्णू सजोषसेमा वर्धन्तु वां गिरः । द्युम्रैर्वाजेभिरागतम् ॥
 वाजश्च मे प्रसवश्च मे प्रयतिश्च मे प्रसितिश्च मे धीतिश्च मे क्रतुश्च
 मे स्वरश्च मे श्लोकश्च मे श्रावश्च मे श्रुतिश्च मे ज्योतिश्च मे सुवश्च
 मे प्राणश्च मेऽपानश्च मे व्यानश्च मेऽसुश्च मे चित्तं च म आधीतं
 च मे वाक् च मे मनश्च मे चक्षुश्च मे श्रोत्रं च मे दक्षश्च मे बलं च म
 ओजश्च मे सहश्च म आयुश्च मे जरा च म आत्मा च मे तनूश्च
 मे शर्म च मे वर्म च मेऽङ्गानि च मेऽस्थानि च मे परूषि च मे
 शरीराणि च मे ॥ १ ॥

ज्यैष्ठ्यं च म आधिपत्यं च मे मन्युश्च मे भामश्च मेऽमश्च मेऽम्भश्च
 मे जेमा च मे महिमा च मे वरिमा च मे प्रथिमा च मे वर्षा च मे
 द्राघुया च मे वृद्धं च मे वृद्धिश्च मे सत्यं च मे श्रद्धा च मे जगच्च
 मे धनं च मे वशश्च मे त्विषिश्च मे क्रीडा च मे मोदश्च मे जातं
 च मे जनिष्यमाणं च मे सूक्तं च मे सुकृतं च मे वित्तं च मे वेद्यं
 च मे भूतं च मे भविष्यच्च मे सुगं च मे सुपथं च म ऋद्धं च म
 ऋद्धिश्च मे क्लृप्तं च मे क्लृप्तिश्च मे मतिश्च मे सुमतिश्च मे ॥ २ ॥

शं च मे मयश्च मे प्रियं च मेऽनुकामश्च मे कामश्च मे सौमनसश्च
 मे भद्रं च मे श्रेयश्च मे वस्यश्च मे यशश्च मे भगश्च मे द्रविणं च मे
 यन्ता च मे धर्ता च मे क्षेमश्च मे धृतिश्च मे विश्वं च मे महश्च मे
 संविच्च मे ज्ञात्रं च मे सूश्च मे प्रसूश्च मे सीरं च मे लयश्च मे ऋतं
 च मेऽमृतं च मेऽयक्ष्मं च मेऽनामयच्च मे जीवातुश्च मे दीर्घायुत्वं
 च मेऽनमित्रं च मेऽभयं च मे सुगं च मे शयनं च मे सूषा च मे
 सुदिनं च मे ॥ ३ ॥

ऊर्कं मे सूनृता च मे पयश्च मे रसश्च मे घृतं च मे मधु च मे
 सग्धिश्च मे सपीतिश्च मे कृषिश्च मे वृष्टिश्च मे जैत्रं च मे औद्भिद्यं
 च मे रयिश्च मे रायश्च मे पुष्टं च मे पुष्टिश्च मे विभु च मे प्रभु च मे
 बहु च मे भूयश्च मे पूर्णं च मे पूर्णतरं च मेऽक्षितिश्च मे कूर्यवाश्च
 मेऽन्नं च मेऽक्षुच्च मे व्रीहयश्च मे यवाश्च मे माषाश्च मे तिलाश्च
 मे मुद्गाश्च मे खल्वाश्च मे गोधूमाश्च मे मसुराश्च मे प्रियङ्गवश्च
 मेऽणवश्च मे श्यामाकाश्च मे नीवाराश्च मे ॥ ४ ॥

अश्मा च मे मृत्तिका च मे गिरयश्च मे पर्वताश्च मे सिकताश्च मे

वनस्पतयश्च मे हिरण्यं च मेऽयश्च मे सीसं च मे त्रपुश्च मे श्यामं
 च मे लोहं च मेऽग्निश्च म आपश्च मे वीरुधश्च म ओषधयश्च मे
 कृष्टपच्यं च मेऽकृष्टपच्यं च मे ग्राम्याश्च मे पशव आरण्याश्च
 यज्ञेन कल्पन्तां वित्तं च मे वित्तिश्च मे भूतं च मे भूतिश्च मे वसु
 च मे वसतिश्च मे कर्म च मे शक्तिश्च मेऽर्थश्च म एमश्च म इतिश्च
 मे गतिश्च मे ॥ ५ ॥

अग्निश्च म इन्द्रश्च मे सोमश्च म इन्द्रश्च मे सविता च म इन्द्रश्च
 मे सरस्वती च म इन्द्रश्च मे पूषा च म इन्द्रश्च मे बृहस्पतिश्च
 म इन्द्रश्च मे मित्रश्च म इन्द्रश्च मे वरुणश्च म इन्द्रश्च मे त्वष्टा च
 म इन्द्रश्च मे धाता च म इन्द्रश्च मे विष्णुश्च म इन्द्रश्च मेऽश्विनौ
 च म इन्द्रश्च मे मरुतश्च म इन्द्रश्च मे विश्वे च मे देवा इन्द्रश्च मे
 पृथिवी च म इन्द्रश्च मेऽन्तरिक्षं च म इन्द्रश्च मे द्यौश्च म इन्द्रश्च
 मे दिशश्च म इन्द्रश्च मे मूर्धा च म इन्द्रश्च मे प्रजापतिश्च म इन्द्रश्च
 मे ॥ ६ ॥

अ॒शुश्च मे र॒श्मिश्च मेऽदा॑भ्यश्च मेऽधि॑पतिश्च म उपा॒शुश्च
 मेऽन्तर्या॑मश्च म ऐन्द्र॑वायवश्च मे मैत्रा॑वरुणश्च म आ॒श्विनश्च

मे प्रतिप्रस्थानश्च मे शुक्रश्च मे मन्थी च म आग्रयणश्च मे
 वैश्वदेवश्च मे ध्रुवश्च मे वैश्वानरश्च म ऋतुग्रहाश्च मेऽतिग्राह्याश्च
 म ऐन्द्राग्रश्च मे वैश्वदेवश्च मे मरुत्वतीयाश्च मे माहेन्द्रश्च
 म आदित्यश्च मे सावित्रश्च मे सारस्वतश्च मे पौष्णश्च मे
 पालीवतश्च मे हारियोजनश्च मे ॥ ७ ॥

इध्मश्च मे बर्हिश्च मे वेदिश्च मे धिष्णिषाश्च मे सुचश्च मे
 चमसाश्च मे ग्रावाणश्च मे स्वरवश्च म उपरवाश्च मेऽधिषवणे च
 मे द्रोणकलशश्च मे वायव्यानि च मे पूतभृच्च म आधवनीयश्च
 म आग्नीध्रं च मे हविर्धानं च मे गृहाश्च मे सदश्च मे पुरोडाशाश्च
 मे पचताश्च मेऽवभृथश्च मे स्वगाकारश्च मे ॥ ८ ॥

अग्निश्च मे घर्मश्च मेऽर्कश्च मे सूर्यश्च मे प्राणश्च मेऽश्वमेधश्च मे
 पृथिवी च मेऽदितिश्च मे दितिश्च मे द्यौश्च मे शक्ररीरङ्गुलयो
 दिशश्च मे यज्ञेन कल्पन्तामृक् मे सामं च मे स्तोमंश्च मे यजुश्च
 मे दीक्षा च मे तपश्च म ऋतुश्च मे व्रतं च मेऽहोरात्रयोर्वृष्ट्या
 बृहद्रथन्तरे च मे यज्ञेन कल्पेताम् ॥ ९ ॥

गर्भाश्च मे वत्साश्च मे त्र्यविश्च मे त्र्यवी च मे दित्यवाच्च मे
 दित्यौही च मे पञ्चाविश्च मे पञ्चावी च मे त्रिवत्सश्च मे त्रिवत्सा
 च मे तुर्यवाच्च मे तुर्यौही च मे पष्ठवाच्च मे पष्ठौही च म उक्षा
 च मे वशा च म ऋषभश्च मे वेहच्च मेऽनङ्गां च मे धेनुश्च म
 आयुर्यज्ञेन कल्पतां प्राणो यज्ञेन कल्पतामपानो यज्ञेन कल्पतां
 व्यानो यज्ञेन कल्पतां चक्षुर्यज्ञेन कल्पतां श्रोत्रं यज्ञेन कल्पतां
 मनो यज्ञेन कल्पतां वाग्यज्ञेन कल्पतामात्मा यज्ञेन कल्पतां
 यज्ञो यज्ञेन कल्पताम् ॥ १० ॥

एका च मे तिस्रश्च मे पञ्च च मे सप्त च मे नव च म एकादश
 च मे त्रयोदश च मे पञ्चदश च मे सप्तदश च मे नवदश
 च म एकविंशतिश्च मे त्रयोविंशतिश्च मे पञ्चविंशतिश्च
 मे सप्तविंशतिश्च मे नवविंशतिश्च म एकत्रिंशच्च मे
 त्रयस्त्रिंशच्च मे चतस्रश्च मेऽष्टौ च मे द्वादश च मे षोडश च मे
 विंशतिश्च मे चतुर्विंशतिश्च मेऽष्टाविंशतिश्च मे द्वात्रिंशच्च
 मे षड्विंशच्च मे चत्वारिंशच्च मे चतुश्चत्वारिंशच्च
 मेऽष्टाचत्वारिंशच्च मे वाजश्च प्रसवश्चापिजश्च क्रतुश्च

सुव॑श्च मूर्धा॑ च व्य॒श्नियश्चान्त्या॒यनश्चान्त्य॑श्च भौ॒वनश्च
भु॒वनश्चाधि॑पतिश्च ॥ ११ ॥

इडा॑ दे॒वह॑र्म॒नुर्य॑ज्ञनी॒र्बृह॑स्पति॒रुक्था॑म॒दानि॑ श॒सिष॑द्वि॒श्वेदे॒वाः
सू॒क्तवा॑चः पृथि॒वि मा॒त॒र्मा मा॑ हि॒सी॒र्मधु॑ म॒निष्ये॑ मधु॒
ज॒निष्ये॑ मधु॒ वक्ष्या॑मि मधु॒ वदि॑ष्यामि मधु॒मतीं॑ दे॒वेभ्यो॑
वाच॑मु॒द्यास॑ शु॒श्रूषे॑ण्या॒ मनु॒ष्यैभ्य॑स्तं मा॒ दे॒वा अ॑वन्तु शो॒भायै॑
पि॒तरोऽनु॑मदन्तु ॥

॥ ॐ शान्तिः॒ शान्तिः॒ शान्तिः॑ ॥

॥ पुरुषसूक्तम् ॥

स॒हस्र॑शी॒र्षा पुरु॑षः। स॒हस्रा॑क्षः स॒हस्र॑पात्। स भू॒मिं वि॒श्वतो॑
वृ॒त्वा। अत्य॑तिष्ठ॒दशाङ्गु॑लम् ॥ पुरु॑ष ए॒वेद॑ सर्व॒म्। यद्भू॒तं
यच्च॑ भव्य॒म्। उ॒तामृ॑त॒त्वस्ये॑शानः। यद॒न्नेना॑ति॒रोह॑ति ॥
ए॒तावा॑नस्य म॒हिमा॑। अतो॒ ज्याया॑ङ्श्च पू॒रुषः॑। पादो॑ऽस्य
वि॒श्वा भू॒तानि॑। त्रि॒पाद॑स्यामृ॒तं दि॒वि ॥ त्रि॒पादूर्ध्व॑ उदै॒त्पुरु॑षः।
पादो॑ऽस्ये॒हाऽऽभ॑वा॒त्पुनः॑। ततो॒ वि॒श्वङ्म॑क्रामत्। सा॒शना॑न॒शने॑

अ॒भि॥ तस्मा॑द्विराड॑जायत। वि॒राजो॑ अधि॒ पूरुषः॑। स
 जा॒तो अत्य॑रिच्यत। प॒श्चाद्भूमि॑मथो॒ पुरः॑॥ यत्पुरु॑षेण
 ह॒विषा॑। दे॒वा य॒ज्ञम॑तन्वत। व॒सन्तो॑ अस्यऽऽसी॑दाज्यम्।
 ग्री॒ष्म इ॒ध्मः शर॑द्धविः॥ स॒प्तास्यऽऽसन्॑ परि॒धयः॑। त्रिः
 स॒प्त स॒मिधः॑ कृ॒ताः। दे॒वा यद्य॑ज्ञं त॒न्वा॒नाः। अब॑ध्नन् पुरु॑षं
 प॒शुम्॥ तं य॒ज्ञं ब॒रुहि॑षि प्रौक्षन्। पुरु॑षं जा॒तम॑ग्रतः। तेन॑ दे॒वा
 अय॑जन्त। सा॒ध्या ऋ॑षयश्च॒ ये॥ तस्मा॑द्य॒ज्ञात्सर्व॑हुतः। सम्भृ॑तं
 पृ॒षदा॑ज्यम्। प॒शूँस्ता॑ँश्च॒क्रे वा॒यव्या॑न्। आ॒र॒ण्यान्प्रा॒म्याश्च॑
 ये॥ तस्मा॑द्य॒ज्ञात्सर्व॑हुतः। ऋ॒चः सा॒मानि॑ जज्ञिरे। छन्दा॑ँसि
 जज्ञिरे॒ तस्मा॑त्। यजु॑स्तस्मा॑दजायत॥ तस्मा॑दश्वा॑ अजायन्त।
 ये के चो॑भया॑दतः। गावो॑ ह जज्ञिरे॒ तस्मा॑त्। तस्मा॑ज्जा॒ता
 अ॑जावयः॥ यत्पुरु॑षं व्य॑दधुः। क॒ति॒धा व्य॑कल्पयन्। मुखं
 कि॒मस्य॑ कौ बा॒हू। का॒वूरू पा॑दावुच्येते॥ ब्रा॒ह्मणो॑ऽस्य
 मुख॑मासीत्। बा॒हू रा॑ज॒न्यः कृ॒तः। ऊ॒रू तद॑स्य॒ यद्वैश्यः॑।
 प॒द्भ्याँ शू॒द्रो अ॑जायत॥ च॒न्द्रमा॑ मन॑सो जा॒तः। चक्षोः॑
 सूर्यो॑ अजायत। मुखा॑दिन्द्रश्चा॒ग्निश्च॑। प्रा॒णाद्वा॒युर॑जायत॥

नाभ्या आसीदन्तरिक्षम्। शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत। पञ्चा
 भूमिर्दिशः श्रोत्रात्। तथा लोकाः अकल्पयन्॥ वेदाहमेतं
 पुरुषं महान्तम्। आदित्यवर्णं तमसस्तु पारे॥ सर्वाणि रूपाणि
 विचित्य धीरः। नामानि कृत्वाऽभिवदन् यदास्तै॥ धाता
 पुरस्ताद्यमुदाजहार। शक्रः प्रविद्वान् प्रदिशश्चतस्रः। तमेवं
 विद्वानमृतं इह भवति। नान्यः पन्था अयनाय विद्यते॥
 यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवाः। तानि धर्माणि प्रथमान्यासन्। ते
 ह नाकं महिमानः सचन्ते। यत्र पूर्वं साध्याः सन्ति देवाः॥
 अश्वः सम्भूतः पृथिव्यै रसाच्च। विश्वकर्मणः समवर्तताधि।
 तस्य त्वष्टा विदधद्रूपमेति। तत्पुरुषस्य विश्वमाजानमग्रै॥
 वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्। आदित्यवर्णं तमसः परस्तात्।
 तमेवं विद्वानमृतं इह भवति। नान्यः पन्था विद्यतेऽयनाय॥
 प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तः। अजायमानो बहुधा विजायते।
 तस्य धीराः परिजानन्ति योनिम्। मरीचीनां पदमिच्छन्ति
 वेधसः॥ यो देवेभ्य आतपति। यो देवानां पुरोहितः। पूर्वो यो
 देवेभ्यो जातः। नमो रुचाय ब्राह्मये॥ रुचं ब्राह्मं जनयन्तः।

दे॒वा अ॒ग्रे तद॑ब्रुवन्। यस्त्वै॒वं ब्रा॑ह्म॒णो वि॒द्यात्। तस्य॑ दे॒वा
अस॑न् वशे॑॥ ह्रीश्च॑ ते ल॒क्ष्मीश्च॑ पत्न्यौ॑। अ॒हो॒रा॒त्रे पा॒र्श्वे।
नक्ष॑त्राणि रू॒पम्। अ॒श्विनौ॑ व्या॒त्तम्। इ॒ष्टं म॑निषाण। अ॒मुं
म॑निषाण। सर्व॑ मनिषाण॥

॥ ॐ शान्तिः॒ शान्तिः॒ शान्तिः॑ ॥

॥ आयुष्यसूक्तम् ॥

यो ब्र॒ह्मा ब्र॒ह्मण॑ उ॒ज्ज॒हार॑ प्रा॒णैः शि॒रः कृ॒त्तिवा॑साः पिना॒की।
ई॒शानो॑ दे॒वः स न॑ आ॒युर्द॑धा॒तु तस्मै॑ जुहोमि ह॒विषा॑ घृ॒तेन॑ ॥ १ ॥

विभ्रा॑जमानः सरि॑रस्य म॒ध्या॒द्रोच॑मा॒नो घ॑र्मरुचि॒र्य आ॒गात्। स
मृ॒त्युपा॑शानपनुद्य घो॒रा॒निहा॑यु॒षेणो॑ घृ॒तम॑त्तु दे॒वः ॥ २ ॥

ब्र॒ह्मज्यो॑तिर्ब्र॒ह्मप॑त्नीषु ग॒र्भं य॑मा॒दधा॑त् पुरु॒रूपं॑ जय॒न्तम्।
सुव॑र्णर॒म्भग्र॑हम॒र्कम॒र्च्यं त॑मा॒युषे॑ वर्धयामौ घृ॒तेन॑ ॥ ३ ॥

श्रियं॑ लक्ष्मीमौबलाम॒म्बिकां॑ गां षष्ठीं च या॒मिन्द्र॑सेनै॒त्युदा॑हुः।
तां वि॒द्यां ब्र॒ह्मयो॑निं स॒रूपा॑मिहा॒युषे॑ तर्पयामौ घृ॒तेन॑ ॥ ४ ॥

दाक्षायण्यः सर्वयोन्यः स योन्यः सहस्रशो विश्वरूपा विरूपाः ।
ससूनवः सपतयः सयूथ्या आयुषेणो घृतमिदं जुषन्ताम् ॥ ५ ॥

दिव्या गणा बहुरूपाः पुराणा आयुश्छिदो नः प्रमथन्तु
वीरान् । तेभ्यो जुहोमि बहुधा घृतेन मा नः प्रजां रीरिषो मौत
वीरान् ॥ ६ ॥

एकः पुरस्ताद्य इदं बभूव यतो बभूव भुवनस्य गोपाः । यमप्येति
भुवनं साम्पराये स नो हविर्घृतमिहायुषैस्तु देवः ॥ ७ ॥

वसून् रुद्रानादित्यान् मरुतोऽथ साध्यान् ऋभून् यक्षान्
गन्धर्वांश्च पितॄंश्च विश्वान् । भृगून् सर्पांश्चाङ्गिरसोऽथ
सर्वान् घृतं हुत्वा स्वायुष्या महयाम शश्वत् ॥ ८ ॥

विष्णो त्वं नो अन्तमः शर्म यच्छ सहन्त्य । प्रतेधारा मधुश्चुत
उथ्सं दुहते अक्षितम् ॥ ९ ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ भाग्यसूक्तम् ॥

(तैत्तिरीय ब्राह्मणम् अष्टकम् - ३/प्रश्नः - ८/अनुवाकम् - ९)

प्रातरग्निं प्रातरिन्द्रं हवामहे प्रातर्मित्रा वरुणा प्रातरश्विना ।
प्रातर्भगं पूषणं ब्रह्मणस्पतिं प्रातः सोममुत रुद्रं हुवेम ॥ १ ॥

प्रातर्जितं भगमुग्रं हुवेम वयं पुत्रमदितेय्यो विधर्ता ।
आर्द्धश्चिद्यं मन्यमानस्तुरश्चिद्राजा चिद्यं भगं भक्षीत्याह ॥ २ ॥

भग प्रणेतर्भग सत्यराधो भगेमां धियमुदवददन्नः ।
भगप्रणो जनय गोभिरश्वैर्भगप्रनृभिर्नृवन्तः स्याम ॥ ३ ॥

उतेदानीं भगवन्तः स्यामोत प्रपित्व उत मध्ये अह्नाम् ।
उतोदिता मघवन्त्सूर्यस्य वयं देवानां सुमतौ स्याम ॥ ४ ॥

भग एव भगवां अस्तु देवास्तेन वयं भगवन्तः स्याम ।
तं त्वा भग सर्व इज्जौहवीमि सनो भग पुर एता भवेह ॥ ५ ॥

समध्वरायोषसोऽनमन्त दधिक्रावैव शुचये पदाय ।
अर्वाचीनं वसुविदं भगन्नो रथमिवाश्वावाजिन आवहन्तु ॥ ६ ॥

अश्वावतीर्गोमतीर्न उषासो वीरवतीः सदमुच्छन्तु भद्राः ।
घृतं दुहाना विश्वतः प्रपीनायूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ७ ॥

यो माँऽग्ने भागिनं सन्तमथाभागं चिकीर्षति ।
अभागमग्ने तं कुरु मामग्ने भागिनं कुरु ॥ ८ ॥

॥ श्रीसूक्तम् ॥

हिरण्यवर्णां हरिणीं सुवर्णरजतस्रजाम् । चन्द्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं
जातवेदो म आवह ॥ १ ॥

तां म आवह जातवेदो लक्ष्मीमनपगामिनीम् । यस्यां हिरण्यं
विन्देयं गामश्वं पुरुषानहम् ॥ २ ॥

अश्वपूर्वा रथमध्यां हस्तिनादप्रबोधिनीम् । श्रियं देवीमुपह्वये
श्रीर्मादिवीर्जुषताम् ॥ ३ ॥

कां सोऽस्मितां हिरण्यप्राकारामार्द्रां ज्वलन्तीं तृप्तां तर्पयन्तीम् ।
पद्मे स्थितां पद्मवर्णां तामिहोपह्वये श्रियम् ॥ ४ ॥

चन्द्रां प्रभासां यशसा ज्वलन्तीं श्रियं लोके देवजुष्टामुदाराम् ।
तां पद्मिनीमीं शरणमहं प्रपद्येऽलक्ष्मीर्मे नश्यतां त्वां वृणे ॥ ५ ॥

आदित्यवर्णे तपसोऽधिजातो वनस्पतिस्तव वृक्षोऽथ
बिल्वः। तस्य फलानि तपसा नुदन्तु मायान्तरायाश्च बाह्या
अलक्ष्मीः ॥ ६ ॥

उपैतु मां देवसखः कीर्तिश्च मणिना सह। प्रादुर्भूतोऽस्मि
राष्ट्रेऽस्मिन् कीर्तिमृद्धिं ददातु मे ॥ ७ ॥

क्षुत्पिपासामलां ज्येष्ठामलक्ष्मीं नाशयाम्यहम्। अभूतिमसमृद्धिं
च सर्वां निर्णुद मे गृहात् ॥ ८ ॥

गन्धद्वारां दुराधरूपां नित्यपुष्टां करीषिणीम्। ईश्वरीं सर्वभूतानां
तामिहोपह्वये श्रियम् ॥ ९ ॥

मनसः काममाकूतिं वाचः सत्यमशीमहि। पशूनां रूपमन्नस्य
मयि श्रीः श्रयतां यशः ॥ १० ॥

कर्दमेन प्रजाभूता मयि सम्भव कर्दम। श्रियं वासय मे कुले
मातरं पद्ममालिनीम् ॥ ११ ॥

आपः सृजन्तु स्निग्धानि चिह्नीत वस मे गृहे। नि च देवीं मातरं
श्रियं वासय मे कुले ॥ १२ ॥

आ॒र्द्रा पु॒ष्करिणीं पु॒ष्टिं सु॒वर्णां हे॒ममा॒लिनीम् । सू॒र्या हि॒रण्मयीं
ल॒क्ष्मीं जा॒तवे॒दो म॒ आव॑ह ॥ १३ ॥

आ॒र्द्रा यः करिणीं य॒ष्टिं पि॒ङ्गलां प॒द्ममा॒लिनीम् । च॒न्द्रां हि॒रण्मयीं
ल॒क्ष्मीं जा॒तवे॒दो म॒ आव॑ह ॥ १४ ॥

तां म॒ आव॑ह जा॒तवे॒दो ल॒क्ष्मीम॑न॒पगा॒मिनी॑म् । यस्यां हि॒रण्यं
प्रभू॑तं गावो दा॒स्योऽश्वान् वि॒न्देयं पु॒रुषा॑न॒हम् ॥ १५ ॥

महा॒दे॒व्यै च वि॒द्महे॑ वि॒ष्णुप॒त्न्यै च धी॑महि ।
तन्नो॑ ल॒क्ष्मीः प्रचो॒दया॑त् ॥ १६ ॥

॥ दुर्गा सूक्तम् ॥

(तैत्तिरीयारण्यकम् - ४/प्रपाठकः - १०/अनुवाकः - २)

जा॒तवे॒दसे सु॑नवाम॒ सोम॑ म॒राती॒यतो॑ नि॒दहा॑ति वे॒दः । स नः
पर॑ष॒दति॑ दु॒र्गाणि॑ वि॒श्वा ना॒वेव॑ सि॒न्धुं दुरि॑ताऽत्य॒ग्निः ॥ १ ॥

ताम॒ग्निर्व॑र्णां तप॑सा ज्वल॒न्तीं वैरो॑च॒नीं क॑र्म॒फले॑षु जुष्टा॑म् । दु॒र्गा
दे॒वीः श॑रण॒महं॑ प्रप॑द्ये सु॒तर॑सि तर॒से नमः॑ ॥ २ ॥

अग्ने त्वं पारया नव्यो अस्मान्धस्वस्तिभिरति दुर्गाणि विश्वा ।
 पृथ्वी बहुला न उर्वी भवा तोकाय तनयाय शं योः ॥ ३ ॥
 विश्वानि नो दुर्गहा जातवेदः सिन्धुं न नावा दुरिताऽतिपर्षि ।
 अग्ने अत्रिवन्मनसा गृणानोऽस्माकं बोध्यविता तनूनाम् ॥ ४ ॥
 पृतना जितं सहमानमुग्रमग्निं हुवेम परमाथ्सधस्थात् । स
 नः पर्षदति दुर्गाणि विश्वा क्षामदेवो अति दुरितात्यग्निः ॥ ५ ॥
 प्रत्नोषि कमीड्यो अध्वरेषु सनाच्च होता नव्यश्च सत्सि । स्वाञ्चाग्ने
 तनुवं पिप्रयस्वास्मभ्यं च सौभगमायजस्व ॥ ६ ॥
 गोभिर्जुष्टमयुजो निषिक्तं तवेन्द्र विष्णोरनुसञ्चरेम । नाकस्य
 पृष्ठमभि संवसानो वैष्णवीं लोक इह मादयन्ताम् ॥ ७ ॥

कात्यायनाय विद्महे कन्यकुमारि धीमहि ।
 तन्नो दुर्गिः प्रचोदयात् ॥

॥ नारायणसूक्तम् ॥

(तैत्तिरीयारण्यकम् - ४/प्रपाठकः - १०/अनुवाकः - १३)

सहस्रशीर्षं देवं विश्वाक्षं विश्वशम्भुम् । विश्वं नारायणं देवमक्षरं
परमं पदम् । विश्वतः परमान्नित्यं विश्वं नारायणं हरिम् ।
विश्वमेवेदं पुरुषस्तद्विश्वमुपजीवति । पतिं विश्वस्य ऽऽत्मे श्वरं
शाश्वतं शिवमच्युतम् । नारायणं महाज्ञेयं विश्वात्मानं
परायणम् । नारायणपरो ज्योतिरात्मा नारायणः परः ।
नारायण परं ब्रह्म तत्त्वं नारायणः परः । नारायणपरो ध्याता
ध्यानं नारायणः परः । यच्च किञ्चिज्जगत्सर्वं दृश्यते श्रूयतेऽपि
वा ॥

अन्तर्बहिश्च तत्सर्वं व्याप्य नारायणः स्थितः । अनन्तमव्ययं
कविं समुद्रेऽन्तं विश्वशम्भुवम् । पद्मकोश प्रतीकाशं
हृदयं चाप्यधोमुखम् । अधो निष्ठ्या वितस्त्यान्ते नाभ्यामुपरि
तिष्ठति । ज्वालमालाकुलं भाती विश्वस्य ऽऽयतनं महत् ।
सन्ततं शिलाभिस्तुलम्बत्याकोशसन्निभम् । तस्यान्ते
सुषिरं सूक्ष्मं तस्मिन्सर्वं प्रतिष्ठितम् । तस्य मध्ये महान-

ग्निर्विश्वा॒र्चिर्वि॒श्वतो॑मुखः । सोऽग्र॑भु॒ग्विभ॑जन्ति॒ष्ठन्ना॑हारम॒जरः
 क॒विः । ति॒र्यगूर्ध्व॑म॒धः शा॒यी र॒श्मय॑स्तस्य॒ सन्त॑ता ।
 स॒न्ताप॑यति॒ स्वं दे॒हमा॑पादतल॒मस्त॑कः । तस्य॒ मध्ये॒ वह्नि॑शिखा
 अ॒णीयो॑र्ध्वा॒ व्यव॑स्थितः । नी॒लतो॑यदम॒ध्यस्था॑द्विद्युल्ले॒खेव॑
 भास्व॑रा । नी॒वार॒शूक॑वत्तन्वी पी॒ता भा॑स्वत्य॒णूप॑मा । तस्याः॑
 शिखा॒या म॑ध्ये॒ पर॑मा॒त्मा व्य॑वस्थितः । स ब्रह्म॒ स शिवः॑ स
 हरिः॑ सेन्द्रः॒ सोऽक्षरः॑ पर॒मः स्व॑राट् ॥ ऋत॑स॒त्यं परं॑ ब्रह्म
 पुरु॑षं कृष्ण॒पिङ्गल॑म् । ऊ॒र्ध्वरे॑तं वि॒रूपा॑क्षं वि॒श्वरू॑पाय॒ वै नमो॑
 नमः॑ ।

ना॒रा॒य॒णा॒य वि॒द्महे॑ वा॒सुदे॒वा॒य धी॑महि । तन्नो॑ वि॒ष्णुः
 प्रचो॑दयात् ।

वि॒ष्णोर्नु॑ कं वी॒र्या॑णि॒ प्रवो॑चं॒ यः पा॒र्थीवा॑नि वि॒ममे॑ रजा॑सि
 यो अ॒स्कभा॑यदुत्तर॑स॒धस्थं॑ विचक्र॒माणस्त्रे॒धोरु॑गा॒यो
 वि॒ष्णो॒ररा॑टम॒सि वि॒ष्णोः॑ पृ॒ष्ठम॑सि॒ विष्णोः॑ श्र॒ग्रे॒स्थो वि॒ष्णोः॑
 स्यूर॑सि॒ विष्णो॑र्ध्रुवम॒सि वैष्ण॑वम॒सि वि॒ष्णवे॑ त्वा ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ विष्णुसूक्तम् ॥

विष्णोर्नु कं वीर्याणि प्रवोचं यः पार्थिवानि विममे रजांसि यो
अस्कभायदुत्तरं सधस्थं विचक्रमाणस्त्रेधोरुगायः ॥

तदस्य प्रियमभिपार्थो अश्याम्। नरो यत्र देवयवो मदन्ति।
उरुक्रमस्य स हि बन्धुरित्था। विष्णोः पदे परमे मध्व उत्थसः।
प्र तद्विष्णुः स्तवते वीर्याय। मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः।
यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेषु। अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा। परो
मात्रया तनुवा वृधान। न ते महित्वमन्वश्रुवन्ति ॥

उभे ते विद्म रजसी पृथिव्या विष्णो देवत्वम्। परमस्य विथसे।
विचक्रमे पृथिवीमेष एताम्। क्षेत्राय विष्णुर्मनुषे दशस्यन्।
ध्रुवासो अस्य कीरयो जनासः। उरुक्षितिः सुजनिमाचकार।
त्रिर्देवः पृथिवीमेष एताम्। विचक्रमे शतर्चसं महित्वा। प्र
विष्णुरस्तु तवसस्तवीयान्। त्वेषुह्यस्य स्थविरस्य नाम ॥

॥ मन्त्रपुष्पम् ॥

ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः। भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः।
 स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाꣳ सस्तनूभिः। व्यशेम देवहितं यदायुः।
 स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः। स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः। स्वस्ति
 नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः। स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु॥ ॐ
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

यौऽपां पुष्पं वेद। पुष्पवान् प्रजावान् पशुमान् भवति। चन्द्रमा
 वा अपां पुष्पम्। पुष्पवान् प्रजावान् पशुमान् भवति। य एवं
 वेद। यौऽपामायतनं वेद। आयतनवान् भवति। अग्निर्वा
 अपामायतनम्। आयतनवान् भवति। यौऽग्नेरायतनं वेद॥

आयतनवान् भवति। आपो वा अग्नेरायतनम्। आयतनवान्
 भवति। य एवं वेद। यौऽपामायतनं वेद। आयतनवान् भवति।
 वायुर्वा अपामायतनम्। आयतनवान् भवति। यो वायोरायतनं
 वेद। आयतनवान् भवति॥

आपो वै वायोरायतनम्। आयतनवान् भवति। य एवं

वेद। यौऽपामायतनं वेद। आयतनवान् भवति। असौ वै तपन्नपामायतनम्। आयतनवान् भवति। यौऽमुष्य तपत आयतनं वेद। आयतनवान् भवति। आपो वा अमुष्य तपत आयतनम्॥

आयतनवान् भवति। य एवं वेद। यौऽपामायतनं वेद। आयतनवान् भवति। चन्द्रमा वा अपामायतनम्। आयतनवान् भवति। यश्चन्द्रमस आयतनं वेद। आयतनवान् भवति। आपो वै चन्द्रमस आयतनम्। आयतनवान् भवति॥

य एवं वेद। यौऽपामायतनं वेद। आयतनवान् भवति। नक्षत्राणि वा अपामायतनम्। आयतनवान् भवति। यो नक्षत्राणामायतनं वेद। आयतनवान् भवति। आपो वै नक्षत्राणामायतनम्। आयतनवान् भवति। य एवं वेद॥ ८२ ॥

यौऽपामायतनं वेद। आयतनवान् भवति। पर्जन्यो वा अपामायतनम्। आयतनवान् भवति। यः पर्जन्यस्यऽऽयतनं वेद। आयतनवान् भवति। आपो वै पर्जन्यस्यऽऽयतनम्। आयतनवान् भवति। य एवं वेद। यौऽपामायतनं वेद॥

आ॒य॒त॒न॒वा॒न् भ॒व॒ति॒ । सं॒व॒त्स॒रो वा अ॒पा॒मा॒य॒त॒न॒म् ।
 आ॒य॒त॒न॒वा॒न् भ॒व॒ति॒ । यः सं॒व॒त्स॒र॒स्य॒ऽऽय॒त॒नं वे॒द॒ ।
 आ॒य॒त॒न॒वा॒न् भ॒व॒ति॒ । आ॒पो वै सं॒व॒त्स॒र॒स्य॒ऽऽय॒त॒न॒म् ।
 आ॒य॒त॒न॒वा॒न् भ॒व॒ति॒ । य ए॒वं वे॒द॒ । यो॑ऽप्सु ना॒वं प्र॒ति॒ष्ठा॒तां वे॒द॒ ।
 प्र॒त्ये॒व ति॒ष्ठ॒ति ॥

रा॒जा॒धि॒रा॒जाय॑ प्रस॒ह्य॒सा॒हि॒नै॑ । नमो॑ व॒यं वै॑श्र॒व॒णाय॑
 कु॒र्म॒हे । स मे॒ का॒मा॒न्का॒मा॒य॒ मह्य॑म् । का॒मे॒श्व॒रो
 वै॑श्र॒व॒णो द॑दातु । कु॒बे॒राय॑ वै॒श्र॒व॒णाय॑ । म॒हा॒रा॒जाय॑ नमः॑ ॥
 ॥ ॐ शान्तिः॒ शान्तिः॒ शान्तिः॑ ॥

॥ मेधासूक्तम् ॥

(तैत्तिरीयारण्यकम् - ४/प्रपाठकः - १०/अनुवाकः - ४१-४४)

मेधादेवी जुषमाणा न आगाद्विश्वाची भद्रा सुमनस्यमाना ।
 त्वया जुष्टा नुदमाना दुरुक्तान् बृहद्वदेम विदथे सुवीराः । त्वया
 जुष्ट ऋषिर्भवति देवि त्वया ब्रह्माऽऽगतश्रीरुत त्वया । त्वया
 जुष्टश्चित्रं विन्दते वसु सानो जुषस्व द्रविणो न मेधे ॥ मेधां म
 इन्द्रो ददातु मेधां देवी सरस्वती । मेधां मे अश्विनावुभावाधत्तां
 पुष्करस्त्रजा । अप्सरासु च या मेधा गन्धर्वेषु च यन्मनः । दैवी
 मेधा सरस्वती सा मां मेधा सुरभिर्जुषतां स्वाहा ॥ आ मां
 मेधा सुरभिर्विश्वरूपा हिरण्यवर्णा जगती जगम्या । ऊर्जस्वती
 पयसा पिन्वमाना सा मां मेधा सुप्रतीका जुषन्ताम् । मयि मेधां
 मयि प्रजां मय्यग्निस्तेजो दधातु मयि मेधां मयि प्रजां मयीन्द्र
 इन्द्रियं दधातु मयि मेधां मयि प्रजां मयि सूर्यो भ्राजो दधातु ।

॥ दशशान्तयः ॥

ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः । भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ।
 स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाꣳ सस्तनूभिः । व्यशेम देवहितं यदायुः ।
 स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः । स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः । स्वस्ति
 नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः । स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥ ॐ
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥ १ ॥

ॐ नमो ब्रह्मणे नमो अस्त्वग्नये नमः पृथिव्यै नम ओषधीभ्यः ।
 नमो वाचे नमो वाचस्पतये नमो विष्णवे बृहते करोमि ॥ ॐ
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥ २ ॥

नमो वाचे या चौदिता या चानुदिता तस्यै वाचे नमो नमो
 वाचे नमो वाचस्पतये नम ऋषिभ्यो मन्त्रकृद्भ्यो मन्त्रपतिभ्यो
 मा मामृषयो मन्त्रकृतो मन्त्रपतयः परादुर्माहमृषीन्मन्त्रकृतो
 मन्त्रपतीन्परादां वैश्वदेवीं वाचमुद्यासꣳ शिवामदस्तां जुष्टां
 देवेभ्यः शर्म मे द्यौः शर्म पृथिवी शर्म विश्वमिदं जगत् ।
 शर्म चन्द्रश्च सूर्यश्च शर्म ब्रह्मप्रजापती । भूतं वदिष्ये भुवनं

वदिष्ये तेजो वदिष्ये यशो वदिष्ये तपो वदिष्ये ब्रह्म वदिष्ये
 सत्यं वदिष्ये तस्मा अहमिदमुपस्तरणमुपस्तृण उपस्तरणं
 मे प्रजायै पशूनां भूयादुपस्तरणमहं प्रजायै पशूनां भूयासं
 प्राणापानौ मृत्योर्मा पातं प्राणापानौ मा मा हासिष्टं मधु मनिष्ये
 मधु जनिष्ये मधु वक्ष्यामि मधु वदिष्यामि मधुमतीं देवेभ्यो
 वाचमुद्यासं शुश्रूषेण्यां मनुष्येभ्यस्तं मा देवा अवन्तु शोभायै
 पितरोऽनुमदन्तु। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥ ३ ॥

शं नो वातः पवतां मातरिश्वा शं नस्तपतु सूर्यः। अहानिश्
 भवन्तु नः शं रात्रिः प्रतिधीयताम्। शमुषा नो व्युच्छतु
 शमादित्य उदेतु नः। शिवा नः शन्तमा भव सुमृडीका
 सरस्वति। मा ते व्योम सन्दृशि। इडायै वास्त्वसि
 वास्तुमद्वास्तुमन्तो भूयास्म मा वास्तोश्छित्स्मह्यवास्तुः
 स भूयाद्योऽस्मान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः। प्रतिष्ठासि प्रतिष्ठावन्तो
 भूयास्म मा प्रतिष्ठायाश्छित्स्मह्यप्रतिष्ठः स भूयाद्योऽस्मान्द्वेष्टि
 यं च वयं द्विष्मः। आ वात वाहि भेषजं वि वात वाहि यद्रपः।
 त्वं हि विश्वभेषजो देवानां दूत ईयसे। द्वाविमौ वातो वात आ

सिन्धोरा परावतः ॥

दक्षं मे अन्य आवातु परान्यो वातु यद्रपः। यद्दो वातते
 गृहेऽमृतस्य निधिर्हितः। ततो नो देहि जीवसे ततो नो
 धेहि भेषजम्। ततो नो मह आवह वात आवातु भेषजम्।
 शम्भूर्मयोभूर्नो हृदे प्र ण आयूषि तारिषत्। इन्द्रस्य गृहोऽसि
 तं त्वा प्रपद्ये सगुः साश्वः। सह यन्मे अस्ति तेन। भूः प्रपद्ये
 भुवः प्रपद्ये सुवः प्रपद्ये भूर्भुवः सुवः प्रपद्ये वायुं प्रपद्येऽनातां
 देवतां प्रपद्येऽश्मानमाखणं प्रपद्ये प्रजापतेर्ब्रह्मकोशं ब्रह्म प्रपद्य
 ओं प्रपद्ये। अन्तरिक्षं म उर्वन्तरं बृहदग्नयः पर्वताश्च यया
 वातः स्वस्त्या स्वस्तिमान्तया स्वस्त्या स्वस्तिमानसानि।
 प्राणापानौ मृत्योर्मा पातं प्राणापानौ मा मा हासिष्टं मयि मेधां
 मयि प्रजां मय्यग्निस्तेजो दधातु मयि मेधां मयि प्रजां मयीन्द्र
 इन्द्रियं दधातु मयि मेधां मयि प्रजां मयि सूर्यो भ्राजो दधातु ॥

द्युभिरक्तुभिः परिपातमस्मानरिष्टेभिरश्विना सौभगेभिः।
 तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्तामदितिः सिन्धुः पृथिवी उत

द्यौः। कया नश्चित्र आ भुवदूती सदावृधः सखा। कया
 शचिष्ठया वृता। कस्त्वा सत्यो मदानां मंहिष्ठो मत्सदन्धसः।
 दृढाचिदारुजे वसु। अभी षु णः सखीनामविता जैरितृणाम्।
 शतं भवास्यूतिभिः। वयः सुपर्णा उपसेदुरिन्द्रं प्रियमैधा ऋषयो
 नाधमानाः। अप ध्वान्तमूर्णुहि पूर्धि चक्षुर्मुमुग्ध्यस्मान्निधयेव
 बद्धान्॥

शं नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये। शंयोरभिस्रवन्तु
 नः। ईशाना वार्याणां क्षयन्तीश्चरषणीनाम्। अपो याचामि
 भेषजम्। सुमित्रा न आप ओषधयः सन्तु दुर्मित्रास्तस्मै
 भूयासुयोऽस्मान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः। आपो हि ष्ठा
 मयोभुवस्ता न ऊर्जे दधातन। महे रणाय चक्षसे। यो वः
 शिवर्तमो रसस्तस्य भाजयतेह नः। उशतीरिव मातरः। तस्मा
 अरं गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ॥

आपो जनयथा च नः। पृथिवी शान्ता साग्निना शान्ता सा मे
 शान्ता शुचं शमयतु। अन्तरिक्षं शान्तं तद्वायुना शान्तं तन्मे

शान्तः शुचः शमयतु। द्यौः शान्ता सादित्येन शान्ता सा मे
 शान्ता शुचः शमयतु। पृथिवी शान्तिरन्तरिक्षः शान्तिर्द्यौः
 शान्तिर्दिशः शान्तिरवान्तरदिशाः शान्तिरग्निः शान्तिर्वायुः
 शान्तिरादित्यः शान्तिश्चन्द्रमाः शान्तिर्नक्षत्राणि शान्तिरापः
 शान्तिरोषधयः शान्तिर्वनस्पतयः शान्तिर्गौः शान्तिरजा
 शान्तिरश्वः शान्तिः पुरुषः शान्तिर्ब्रह्म शान्तिर्ब्राह्मणः
 शान्तिः शान्तिरेव शान्तिः शान्तिर्मे अस्तु शान्तिः।
 तयाहः शान्त्या सर्वशान्त्या मह्यं द्विपदे चतुष्पदे च
 शान्तिं करोमि शान्तिर्मे अस्तु शान्तिः। एह श्रीश्च
 ह्रीश्च धृतिश्च तपो मेधा प्रतिष्ठा श्रद्धा सत्यं धर्मश्चैतानि
 मोत्तिष्ठन्तमनूत्तिष्ठन्तु मा माः श्रीश्च ह्रीश्च धृतिश्च तपो मेधा
 प्रतिष्ठा श्रद्धा सत्यं धर्मश्चैतानि मा मा हासिषुः। उदायुषा
 स्वायुषोदोषधीनाः रसेनोत्पर्जन्यस्य शुष्मेणोदस्थाममृताः
 अनु। तच्चक्षुर्देवहितं पुरस्ताच्छुक्रमुच्चरत्। पश्येम शरदः
 शतं जीवेम शरदः शतं नन्दाम शरदः शतं मोदाम शरदः
 शतं भवाम शरदः शतः शृण्वाम शरदः शतं प्रब्रवाम

शरदः शतमजीताः स्याम शरदः शतं ज्योक्क सूर्यं दृशे। य
 उदगान्महतोऽर्णवा॥द्विभ्राजमानः सरिरस्य मध्यात्स मा वृषभो
 लोहिताक्षः सूर्यो विपश्चिन्मनसा पुनातु। ब्रह्मणश्चोतन्यसि
 ब्रह्मण आणी स्थो ब्रह्मण आवपनमसि धारितेयं पृथिवी ब्रह्मणा
 मही धारितमेनेन महदन्तरिक्षं दिवं दाधार पृथिवीं सदेवां
 यदहं वेद तदहं धारयाणि मा मद्देदोऽधिविस्त्रसत्। मेधामनीषे
 माविशतां समीचीं भूतस्य भव्यस्यावरुध्यै सर्वमायुरयाणि
 सर्वमायुरयाणि। आभिर्गीर्भिर्यदतो न ऊनमाप्यायय हरिवो
 वर्धमानः। यदा स्तोतृभ्यो महि गोत्रा रुजासि भूयिष्ठभाजो
 अध ते स्याम। ब्रह्म प्रावादिष्म तन्नो मा हासीत्। ॐ शान्तिः
 शान्तिः शान्तिः ॥ ४ ॥

ॐ सन्त्वा सिञ्चामि यजुषा प्रजामायुर्धनं च॥ ॐ शान्तिः
 शान्तिः शान्तिः ॥ ५ ॥

शं नो मित्रः शं वरुणः। शं नो भवत्वयमा। शं न इन्द्रो
 बृहस्पतिः। शं नो विष्णुरुक्रमः। नमो ब्रह्मणे। नमस्ते
 वायो। त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि। त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्म

वदिष्यामि। ऋतं वदिष्यामि। सत्यं वदिष्यामि। तन्मामवतु।
तद्वक्तारमवतु। अवतु माम्। अवतु वक्तारम्। ॐ शान्तिः
शान्तिः शान्तिः ॥ ६ ॥

ॐ तच्छं योरावृणीमहे। गातुं यज्ञाय। गातुं यज्ञपतये। दैवीः
स्वस्तिरस्तु नः। स्वस्तिर्मानुषेभ्यः। ऊर्ध्वं जिगातु भेषजम्।
शं नो अस्तु द्विपदे। शं चतुष्पदे। ॐ शान्तिः शान्तिः
शान्तिः ॥ ७ ॥

ॐ सह नाववतु। सह नौ भुनक्तु। सह वीर्यं करवावहै।
तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहै। ॐ शान्तिः शान्तिः
शान्तिः ॥ ८ ॥

ॐ सह नाववतु। सह नौ भुनक्तु। सह वीर्यं करवावहै।
तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहै। ॐ शान्तिः शान्तिः
शान्तिः ॥ ९ ॥

ॐ सह नाववतु। सह नौ भुनक्तु। सह वीर्यं करवावहै।
तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहै। ॐ शान्तिः शान्तिः

शान्तिः ॥ १० ॥

